Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2026/901

11.2.2026.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Komisijas pamatnostādnes par to, kā īstenojama mediju pakalpojumu sniedzējiem paredzētā deklarēšanas funkcionalitāte saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1083 (Eiropas Mediju brīvības akts) 18. panta 1. punktu

(C/2026/901)

1. IEVADS

1. Eiropas Mediju brīvības akta (Regula (ES) 2024/1083 ([1]), turpmāk "EMBA") 18. pantā ir noteikts aizsardzības pasākumu kopums mediju pakalpojumu sniedzējiem. Šie aizsardzības pasākumi attiecas uz mediju pakalpojumu sniedzēju satura moderāciju, ko veic ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātāji (turpmāk "ĻLTP nodrošinātāji") ([2]), gadījumos, kad šādas moderācijas pamatā ir ĻLTP nodrošinātāju attiecīgie noteikumi. Lai izmantotu šos aizsardzības pasākumus, mediju pakalpojumu sniedzējiem ir jādeklarē, ka tie atbilst vairākiem elementiem, kas uzskaitīti EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas a)–g) apakšpunktā. Lai to atvieglotu, EMBA 18. panta 1. punktā ir noteikts, ka ĻLTP nodrošinātājiem ir jāizveido funkcionalitāte, kas mediju pakalpojumu sniedzējiem ļauj iesniegt šo deklarāciju.

2. Saskaņā ar EMBA 18. panta 9. punktu Komisijai ir uzdevums izdot pamatnostādnes, lai veicinātu 18. panta 1. punktā minētās funkcionalitātes efektīvu īstenošanu. Savukārt EMBA 53. apsvērumā ir teikts, ka minētajām pamatnostādnēm būtu jāpalīdz līdz minimumam samazināt risku, ka minēto funkcionalitāti varētu izmantot ļaunprātīgi, jo īpaši tie mediju pakalpojumu sniedzēji, kuri sistemātiski iesaistās dezinformācijas, informācijas manipulācijas un iejaukšanās darbībās, arī tie, kurus kontrolē konkrētas trešās valstis, ņemot vērā kritērijus, kas Eiropas Mediju pakalpojumu padomei jāizstrādā attiecībā uz mediju pakalpojumu sniedzējiem ārpus Savienības. Tajā paskaidrots, ka pamatnostādnēs var ietvert pasākumus, kas saistīti ar atzītu pilsoniskās sabiedrības organizāciju, to vidū faktu pārbaudes organizāciju, iesaistīšanu deklarāciju pārskatīšanā vai ar apspriešanos ar valsts regulatīvajām iestādēm vai struktūrām vai kopregulējuma vai pašregulējuma struktūrām. Piemēram, šāda iesaiste varētu ietvert iespēju minētajām organizācijām signalizēt ĻLTP nodrošinātājiem par iespējamām problēmām, kas saistītas ar mediju pakalpojumu sniedzēju atbilstību attiecīgajiem deklarācijas elementiem.

3. Šo pamatnostādņu mērķis ir atvieglot noteikumu piemērošanu, nosakot galvenās dizaina un darbības iezīmes, kādām vajadzētu piemist deklarēšanas funkcionalitātei. Minētajām iezīmēm būtu jāpalīdz nodrošināt, ka mediju pakalpojumu sniedzēji var viegli atrast un viegli lietot deklarēšanas funkcionalitāti un var tai viegli piekļūt, tai pašā laikā ĻLTP nodrošinātājiem vajadzētu būt nepieciešamajām iespējām pielāgot iezīmes savu pakalpojumu un uzņēmējdarbības modeļu īpatnībām.

4. Gatavojot šīs pamatnostādnes, Komisija rīkoja mērķorientētu apspriešanos ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, ieskaitot ĻLTP nodrošinātāju, mediju pakalpojumu sniedzēju, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un faktu pārbaudes organizāciju pārstāvjus un regulatīvās iestādes.

5. Šīs pamatnostādnes atspoguļo Komisijas izpratni par EMBA 18. pantu. Galīgi un autoritatīvi ES tiesību aktus var interpretēt tikai Eiropas Savienības Tiesa.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts) (OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

([2]) Tiešsaistes platformas, kuru Eiropas Savienībā esošo aktīvo lietotāju skaits ir vidēji vismaz 45 miljoni mēnesī un kuras Komisija atzinusi par šādām platformām saskaņā ar 33. panta 4. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp.).

6. Šo pamatnostādņu 2. iedaļā ir izklāstīta to darbības joma un mērķis. 3. iedaļā ir izklāstītas minimālās galvenās iezīmes, kādām, pēc Komisijas domām, būtu jāpiemīt deklarēšanas funkcionalitātei. 4. iedaļā ir sniegti norādījumi, kas attiecas uz elementiem, kuri jādeklarē saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas a)–g) apakšpunktu, un kas varētu palīdzēt gan mediju pakalpojumu sniedzējiem, gan ĻLTP nodrošinātājiem deklarācijas iesniegšanas procesā. 5. iedaļā Komisija sīki izklāsta citus aspektus, kas saistīti ar deklarāciju izskatīšanu. 6. iedaļā ir noteikta kārtība, kādā ĻLTP nodrošinātāji apspriežas ar regulatīvajām iestādēm vai struktūrām vai kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismiem, ja tiem ir "pamatotas šaubas" par mediju pakalpojumu sniedzēju atbilstību EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktam. 7. iedaļā ir izklāstīti Komisijas norādījumi par vispārējo kārtību, kādā pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ieskaitot faktu pārbaudes organizācijas, ir iesaistāmas deklarāciju pārskatīšanā.

2. **PAMATNOSTĀDŅU DARBĪBAS JOMA**

7. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu ĻLTP nodrošinātājiem ir pienākums mediju pakalpojumu sniedzējiem, kas ir to pakalpojumu saņēmēji, darīt pieejamu deklarēšanas funkcionalitāti. Savukārt EMBA 53. apsvērumā ir precizēts, ka deklarēšanas funkcionalitāte būtu jāievieš tiem ĻLTP nodrošinātājiem, kas nodrošina piekļuvi mediju saturam.

8. Komisija uzskata, ka, lai precizētu 18. panta 1. punktā noteikto pienākumu adresātus un darbības jomu, būtu jāņem vērā visi EMBA sniegtās "mediju pakalpojuma" definīcijas elementi. Konkrētāk, saskaņā ar EMBA 2. panta 1. punktu mediju pakalpojums ir pakalpojums, kura galvenais mērķis vai kura nošķiramas daļas galvenais mērķis ir ar jebkādiem līdzekļiem mediju pakalpojumu sniedzēja redakcionālā atbildībā piegādāt plašai sabiedrībai raidījumus vai preses izdevumus, lai informētu, izklaidētu vai izglītotu. EMBA 2. panta 1. punkts būtu arī jālasa saistībā ar 2. panta 2. punktā sniegto "mediju pakalpojumu sniedzēja" definīciju, kurā noteikts, ka šāds pakalpojumu sniedzējs būtu jāsaprot kā "fiziska vai juridiska persona, kuras profesionālā darbība ir sniegt mediju pakalpojumu (..)". Papildus tam EMBA 9. apsvērumā ir uzsvērts, ka darbības profesionālais raksturs ir noteicošs faktors, kas jāņem vērā, identificējot juridiskas vai fiziskas personas, kuras sniedz mediju pakalpojumu. EMBA 9. apsvērumā arī atzīts, ka mediju pakalpojumu sniedzēji var darboties iekšējā tirgū dažādās formās, un norādīts, ka mediju pakalpojumu sniedzēja definīcijai būtu jāaptver plašs profesionālo mediju dalībnieku loks, ieskaitot ārštata darbiniekus.

9. Kā paskaidrots EMBA 50. apsvērumā, EMBA 18. panta mērķis ir uzturēt mediju brīvību un plurālismu digitālajā vidē, līdz minimumam samazinot satura moderācijas lēmumu ietekmi uz mediju pakalpojumu sniedzēju redakcionālo integritāti un tādas informācijas apriti, kas ir uzticama un sagatavota saskaņā ar redakcionālajiem un profesionālajiem standartiem. EMBA 18. panta mērķis ir aizsargāt profesionālas žurnālistikas darbības, kuras veic mediju pakalpojumu sniedzēji, kas uzņemas redakcionālu atbildību par savām programmām vai preses publikācijām, kurās jo īpaši aplūkoti sabiedrības interešu jautājumi, sociāli jautājumi vai kultūras parādības un kuras galu galā veicina publisko diskursu un demokrātiskas diskusijas ([3]).

10. Tāpēc saskaņā ar EMBA 53. apsvērumu prasībai ieviest EMBA 18. panta 1. punktā paredzēto funkcionalitāti būtu jāattiecas uz ĻLTP nodrošinātājiem, kas nodrošina piekļuvi mediju saturam, proti, tiem, kas glabā un izplata sabiedrībai informāciju, kura ietver raidījumus vai preses izdevumus, ko mediju pakalpojumu sniedzēji sagatavojuši saskaņā ar redakcionālajiem un profesionālajiem standartiem, ciktāl, ņemot vērā noteikuma mērķi, būtu nesamērīgi vai nebūtiski to attiecināt uz citiem ĻLTP nodrošinātājiem, piemēram, tiešsaistes tirdzniecības vietām vai platformām, kas nodrošina pieaugušajiem paredzētu saturu.

([3]) Šīm pamatnostādnēm nevajadzētu skart noteikumus, kas piemērojami mediju pakalpojumu sniedzēju nodrošinātajam saturam, kurš var būt reklāma, arī politiskā reklāma, vai komercpaziņojums, kā tie definēti citos ES tiesību aktos, piemēram, Digitālo pakalpojumu aktā, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva), kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/1808 (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu (OV L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

3. **DEKLARĒŠANAS FUNKCIONALITĀTES GALVENĀS IEZĪMES**

11. Šīs iedaļas mērķis ir sniegt norādījumus par deklarēšanas funkcionalitātes īstenošanu. Mērķis ir, cik vien iespējams, nodrošināt, ka ĻLTP nodrošinātāji šo funkcionalitāti īsteno konsekventi un efektīvi, neskarot nodrošinātāju atšķirīgos uzņēmējdarbības modeļus un katra nodrošinātāja īpatnības.

12. Funkcionalitāte, kas ĻLTP nodrošinātājiem ir jāievieš saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu, ir būtisks priekšnoteikums tam, lai mediju pakalpojumu sniedzēji varētu izmantot aizsardzības pasākumus pret nepamatotiem moderācijas lēmumiem, kas saistīti ar saturu, kurš tiek uzskatīts par nesaderīgu ar ĻLTP noteikumiem.

13. Šai funkcionalitātei vajadzētu būt ĻLTP nodrošinātāju infrastruktūras neatņemamai daļai. Tai būtu jāsastāv no īpaša un pamanāma elementa to saskarnē, lai mediju pakalpojumu sniedzēji to varētu viegli atrast un tai piekļūt, piemēram, no sava platformā izveidotā konta.

14. Funkcionalitāte būtu jāizstrādā kā standartizēta anketa, kurai vajadzētu būt pieejamai visās to dalībvalstu oficiālajās valodās, kurās ĻLTP nodrošinātāji piedāvā savus pakalpojumus. Konkrētāk, anketā būtu jāietver iepriekš sagatavots saraksts, kas papildināts ar izvēles rūtiņām, kuras mediju pakalpojumu sniedzēji var atzīmēt, lai deklarētu, ka atbilst EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas a)–e) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem elementiem. Pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai anketā sniegt 18. panta 1. punkta pirmās daļas f) un g) apakšpunktā minēto informāciju, izmantojot, piemēram, teksta ievades lodziņu vai pielikumu sadaļu.

15. ĻLTP nodrošinātājiem būtu jāraugās, lai funkcionalitāte ietvertu tādu funkciju, kas ļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem iesniegt deklarāciju uzreiz par visiem kontiem, kurus tie izmanto attiecīgajā platformā. Tas padarītu deklarēšanu mazāk apgrūtinošu tiem mediju pakalpojumu sniedzējiem, kuri attiecīgajā platformā izmanto vairākus kontus, jo tiem nevajadzētu sagatavot atsevišķas un individuālas deklarācijas par katru attiecīgo kontu, ko tie izmanto.

16. Lai nepieļautu, ka tiek iesniegtas deklarācijas, ko automatizēti aizpilda boti vai cita automatizēta programmatūra, ĻLTP nodrošinātājiem būtu jāraugās, lai funkcionalitāte ietvertu tādu funkciju, kas ļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem datēt un elektroniski parakstīt savu deklarāciju un kas ļauj tos autentificēt un verificēt, izmantojot pilnīgi automātisku publisku Tjūringa testu cilvēku atšķiršanai no datoriem (*CAPTCHA*) vai līdzīgus protokolus, kuri izstrādāti, lai atšķirtu lietotājus no automatizētas programmatūras.

17. Funkcionalitātē būtu jāiekļauj arī neobligāti izmantojama funkcija, kas mediju pakalpojumu sniedzējiem ļauj augšupielādēt jebkādu informāciju, kura attiecas uz to elementu izpildi, kas deklarēti saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu, un kuru tie uzskata par būtisku savu deklarāciju pamatošanai. Šajā saistībā mediju pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai norādīt, vai šo apliecinošo papildu informāciju drīkst darīt publiski pieejamu. Jebkurā gadījumā izvēlei izmantot šo neobligāto funkciju, lai sniegtu apliecinošu papildu informāciju, vai to neizmantot vajadzētu palikt tikai mediju pakalpojumu sniedzēju pašu ziņā. Līdz ar to apliecinošu papildu dokumentu trūkumam nevajadzētu būt par iemeslu deklarācijas uzskatīšanai par nepilnīgu vai tās noraidīšanai.

18. ĻLTP nodrošinātāju nodrošinātajai funkcionalitātei vajadzētu ļaut pēc deklarācijas iesniegšanas nosūtīt attiecīgajam mediju pakalpojumu sniedzējam automātisku ziņojumu, kas apstiprina deklarācijas saņemšanu. Kā prasīts EMBA 18. panta 3. punktā, šajā ziņojumā būtu jāiekļauj arī ĻLTP nodrošinātāja kontaktinformācija, ieskaitot e-pasta adresi, ko mediju pakalpojumu sniedzējs var izmantot tiešai un ātrai saziņai.

19. Mediju pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai uzraudzīt un pārvaldīt savu deklarāciju statusu no saviem platformas kontiem un jebkurā laikā atjaunināt, grozīt vai atsaukt savas deklarācijas. Jau pieņemtas deklarācijas atjaunināšanai vai grozīšanai nevajadzētu prasīt lielākas pūles kā sākotnējās deklarācijas iesniegšanai, un nevajadzētu būt nepieciešamībai šajā nolūkā iesniegt deklarāciju no jauna.

20. ĻLTP nodrošinātājiem saņemtās deklarācijas būtu jādara publiski pieejamas viegli pieejamā un mašīnlasāmā formātā. Saskaņā ar EMBA 18. panta 2. punktu tam pašam būtu jāatticas uz visu apliecinošo papildu informāciju, kas minēta iepriekš 17. punktā.

21. Komisija mudina ĻLTP nodrošinātājus aktīvi popularizēt deklarēšanas funkcionalitāti saviem pakalpojumu saņēmējiem, lai palielinātu informētību par to un atvieglotu tās izmantošanu. ĻLTP nodrošinātāji to varētu veikt, piemēram, iekļaujot funkcionalitāti savos noteikumos, kā arī sniedzot vispārīgu skaidrojumu par to, kā iesniegt deklarāciju, tiklīdz funkcionalitāte ir ieviesta, vai izveidojot šim jautājumam veltītu kontaktpunktu.

4. **ATSEVIŠĶI DEKLARĀCIJAS ELEMENTI**

22. Nākamajās apakšiedaļās ir sniegti norādījumi par konkrētiem aspektiem, kas saistīti ar atsevišķajiem elementiem, kuri uzskaitīti 18. panta 1. punkta pirmās daļas a)–g) apakšpunktā un būtu jāiekļauj mediju pakalpojumu sniedzēja iesniegtajā deklarācijā.

4.1. **Elementi, kas saistīti ar 18. panta 1. punkta pirmās daļas a), b) un f) apakšpunktu**

23. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas a), b) un f) apakšpunktu funkcionalitātei ir jāļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem deklarēt, ka tie ir mediju pakalpojumu sniedzēji un ievēro EMBA 6. panta 1. punkta noteikumus, kā arī norādīt savu juridisko nosaukumu un kontaktinformāciju, ieskaitot e-pasta adresi, kurai vēlams būt speciālai pastkastei, lai nodrošinātu stabilu saziņas kanālu, ko ĻLTP pakalpojumu sniedzējs var izmantot, lai ar tiem ātri un tieši sazinātos.

24. Deklarāciju izskatīšanas nolūkos un lai varētu vieglāk identificēt mediju pakalpojumu sniedzējus, ĻLTP nodrošinātāji var aplūkot publiski pieejamas ES vai valstu datubāzes, lai iegūtu visaptverošu jaunāko informāciju par mediju pakalpojumu sniedzējiem un to īpašniekiem. Šādas datubāzes citu starpā ir *Euromedia Ownership Monitor* ([4]) un valstu mediju īpašumtiesību datubāzes, kas izveidotas saskaņā ar EMBA 6. panta 2. punktu. Eiropas Mediju pakalpojumu padome (turpmāk "padome") varētu veicināt saziņu starp ĻLTP nodrošinātājiem un attiecīgajām valstu iestādēm, kas atbild par valstu datubāzēm.

25. ĻLTP nodrošinātāji varētu aplūkot arī *MAVISE* ([5]) – centralizētu brīvpiekļuves datubāzi, ko pārvalda Eiropas Audiovizuālā observatorija. *MAVISE* sniedz informāciju par Eiropas Ekonomikas zonā pieejamo audiovizuālo mediju pakalpojumu sniedzēju jurisdikcijas valsti saskaņā ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu.

26. Šajā kontekstā mediju pakalpojumu sniedzēji, izmantojot iepriekš 17. punktā aprakstīto neobligāto funkciju, varētu norādīt tiešu saiti uz iepriekš 24. un 25. punktā minētajām datubāzēm un tīmekļvietni, kurā ir EMBA 6. panta 1. punktā prasītā informācija.

4.2. **Elementi, kas saistīti ar 18. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu**

27. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu funkcionalitātei ir jāļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem deklarēt, ka tie ir redakcionāli neatkarīgi no dalībvalstīm, politiskajām partijām, trešām valstīm un vienībām, ko kontrolē vai finansē trešās valstis.

([4]) *EurOMo* (*Euromedia Ownership Monitor*).
([5]) *MAVISE* datubāze.

28. Mediju pakalpojumu sniedzēji, izmantojot iepriekš 17. punktā aprakstīto neobligāto funkciju, varētu augšupielādēt attiecīgo informāciju, piemēram, par iekšējiem pasākumiem, politiku vai procedūrām, ko tie ir ieviesuši, lai saglabātu un veicinātu savu redakcionālo neatkarību. Šajā nolūkā mediju pakalpojumu sniedzēji varētu iedvesmoties no Komisijas Ieteikuma par redakcionālās neatkarības un piederības pārredzamības iekšējiem aizsardzības pasākumiem mediju nozarē ([6]), kur ietverts neizsmeļošs un nekumulatīvs tādu brīvprātīgu pasākumu katalogs, kuru mērķis ir aizsargāt redakcionālo lēmumu neatkarību un integritāti.

29. Iepriekš 17. punktā aprakstītā neobligātā funkcija varētu arī mediju pakalpojumu sniedzējiem dot iespēju norādīt, ka uz tiem pašlaik neattiecas nekādi ierobežojoši pasākumi, ko Eiropas Savienība būtu noteikusi cita starpā tāpēc, ka tiem trūktu redakcionālās neatkarības ([7]).

4.3. **Elementi, kas saistīti ar 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) un g) apakšpunktu**

30. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktu funkcionalitātei ir jāļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem deklarēt, i) ka uz tiem attiecas regulatīvās prasības redakcionālās atbildības īstenošanai vienā vai vairākās dalībvalstīs un ka tos pārrauga kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai struktūra vai ii) ka tie ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu, kas reglamentē redakcionālos standartus un ir plaši atzīts un akceptēts attiecīgajā mediju nozarē vienā vai vairākās dalībvalstīs.

31. Šie elementi ir alternatīvi, nevis kumulatīvi. Tāpēc mediju pakalpojumu sniedzējam, kas deklarē, ka uz to attiecas regulatīvās prasības redakcionālās atbildības īstenošanai un ka to pārrauga kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai struktūra, nav tai pašā laikā arī jādeklarē, ka tas ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu, kas reglamentē redakcionālos standartus un ir plaši atzīts un akceptēts attiecīgajā mediju nozarē vienā vai vairākās dalībvalstīs, un otrādi.

32. Mediju pakalpojumu sniedzēji, izmantojot iepriekš 17. punktā aprakstīto neobligāto funkciju, varētu sniegt pierādījumus, kas pamato deklarāciju, kuru tie snieguši saskaņā ar 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktu ([8]). Mediju pakalpojumu sniedzēji tiek arī mudināti augšupielādēt apliecinošu informāciju par kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu, kas reglamentē redakcionālos standartus un ko tie ievēro ([9]).

33. Komisija atzīst, ka kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu izstrādes līmenis dažādās dalībvalstīs var atšķirties. Šajā saistībā Komisija uzskata, ka padome, pildot savu vispārīgo uzdevumu veicināt konsekventu un efektīvu EMBA piemērošanu, varētu veicināt un atvieglot efektīvu, saskaņotu un koordinētu valsts kopregulējuma vai pašregulējuma iniciatīvu izstrādi, arī EMBA 19. pantā paredzētā strukturētā dialoga ietvaros.

34. EMBA 18. panta nolūkos kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismiem ir jāgarantē, ka redakcionālie standarti tiek pārvaldīti efektīvi un pilnīgi neatkarīgi no valsts, politiskajām un komerciālajām interesēm, un jāveic savas darbības pārredzami, un tiem bieži vien ir uzticēts pārraudzīt atbilstību saskaņā ar attiecīgajiem ētikas un profesionālajiem standartiem.

35. Šādu kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu piemēri ir valstu mediju un preses padomes, kā arī profesionālās biedrības vai apvienības, kas pārrauga žurnālista profesiju un reglamentē redakcionālos standartus.

([6]) Komisijas Ieteikums (ES) 2022/1634 (2022. gada 16. septembris) par redakcionālās neatkarības un piederības pārredzamības iekšējiem aizsardzības pasākumiem mediju nozarē (OV L 245, 22.9.2022, 56. lpp.).

([7]) Atjaunināts saraksts ar ierobežojošiem pasākumiem, ko pašlaik piemēro Eiropas Savienība, ir pieejams šādā tīmekļa vietnē: https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/.

([8]) Varētu, piemēram, iesniegt sertifikātus vai attiecīgus dokumentus no preses, mediju vai ētikas padomes, kas izveidota kādā no dalībvalstīm, vai norādīt saiti uz attiecīgās padomes tīmekļa vietni.

([9]) Piemēram, par pasākumiem, ko attiecīgais mehānisms veic, lai nodrošinātu atbilstību saviem standartiem, vai procedūrām, saskaņā ar kurām tiek risinātas sūdzības par neatbilstību un pēc šādas sūdzības saņemšanas tiek veikti turpmāki pasākumi.

36. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas g) apakšpunktu funkcionalitātei ir jāļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem norādīt EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktā minēto attiecīgo valsts regulatīvo iestāžu vai struktūru attiecīgo kontaktpunktu vai kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu pārstāvju kontaktinformāciju, ieskaitot vārdus un uzvārdus, e-pasta adreses vai tālruņa numurus. Šajā saistībā padome tiek mudināta palīdzēt mediju pakalpojumu sniedzējiem un ĻLTP nodrošinātājiem, nodrošinot atjauninātu sarakstu ar attiecīgajām valsts regulatīvajām iestādēm vai struktūrām un vācot informāciju par attiecīgajiem kopregulējuma un pašregulējuma mehānismiem, kas darbojas dalībvalstīs.

4.4. **Elementi, kas saistīti ar 18. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā iekļauto nosacījumu**

37. Turpmāk sniegtie norādījumi par to, kā piemērot EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktu, neskar Mākslīgā intelekta akta (Regula (ES) 2024/1689 ([10])) 50. pantu un nevienas pamatnostādnes vai prakses kodeksus, kas izdoti saskaņā ar minētās regulas 50. panta 7. punktu un 96. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktu.

38. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktu funkcionalitātei ir jāļauj mediju pakalpojumu sniedzējiem deklarēt, ka tie nesniedz mākslīgā intelekta sistēmu radītu saturu, nepakļaujot to cilvēka veiktai pārskatīšanai vai redakcionālai kontrolei.

39. Mediju pakalpojumu sniedzēji, izmantojot iepriekš 17. punktā aprakstīto neobligāto funkciju, varētu dalīties ar informāciju par savu praksi, kura attiecas uz mākslīgā intelekta sistēmu ģenerēta satura pārskatīšanu, ko veic cilvēks, vai redakcionālu kontroli pār šādu saturu.

40. Šī informācija varētu attiekties, piemēram, uz konkrētām mediju pakalpojumu sniedzēja organizācijā ietilpstošām funkcijām vai lomām, kurām ir uzticēts redakcionāli pārskatīt mākslīgā intelekta sistēmu radītu saturu vai uzņemties redakcionālu atbildību par šādu saturu.

41. Jebkurā gadījumā Komisija atgādina, ka aizsardzība, kas ar EMBA 18. pantu piešķirta attiecībā uz ĻLTP nodrošinātāju veiktu satura moderāciju, kuras rezultātā tiek apturēta to tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniegšana attiecībā uz mediju pakalpojumu sniedzēja nodrošināto saturu, attiecas uz visu saturu, ko nodrošina mediju pakalpojumu sniedzēji, arī saturu, ko rada vai ar ko manipulē mākslīgā intelekta sistēmas, ar noteikumu, ka mediju pakalpojumu sniedzēji šādu saturu pakļauj cilvēka veiktai pārskatīšanai vai redakcionālai kontrolei, kā tie norādījuši savās deklarācijās.

5. **CITI AR DEKLARĀCIJU IZSKATĪŠANU SAISTĪTI ASPEKTI**

42. Lai nodrošinātu iesniegto deklarāciju izskatīšanu saprātīgā termiņā un bez liekas kavēšanās, kā prasīts EMBA 18. panta 3. punkta pēdējā teikumā, ĻLTP nodrošinātājiem deklarācijas būtu jāapstrādā individuāli un pastāvīgi, tiklīdz tās ir saņemtas. Jo īpaši, tiem nevajadzētu noteikt, ka deklarācijas iesniedzamas un tiek apstrādātas tikai konkrētos laikposmos.

43. Lēmums par deklarācijas pieņemšanu, noraidīšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu būtu jābalsta tikai uz elementiem, kas deklarēti saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu. Lēmumam par deklarācijas pieņemšanu, noraidīšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu nevajadzētu būt balstītam uz to, vai mediju pakalpojumu sniedzēja saturs ir vai nav saderīgs ar ĻLTP nodrošinātāja noteikumiem.

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

44. ĻLTP nodrošinātāji iepriekš pieņemtu deklarāciju var atzīt par spēkā neesošu tikai tad, ja attiecīgais mediju pakalpojumu sniedzējs vairs neatbilst vienam vai vairākiem elementiem, kas deklarēti saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas a)–e) apakšpunktu.

45. Lai būtu vieglāk konstatēt iespējamās ar deklarācijām saistītās atbilstības problēmas, par mediju pakalpojumu sniedzēja nespēju izpildīt vienu vai vairākus elementus, kas deklarēti saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu, ĻLTP nodrošinātājiem var paziņot kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai struktūra vai kopregulējuma vai pašregulējuma mehānisms. Saskaņā ar EMBA 53. apsvērumu par to var signalizēt arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ieskaitot faktu pārbaudes organizācijas, piemēram, tās, kas minētas 57. punktā.

46. Ja par to, ka nav izpildīts viens vai vairāki elementi, kas deklarēti saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu, ir signalizējušas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ieskaitot faktu pārbaudes organizācijas, piemēram, 57. punktā minētās, ĻLTP nodrošinātājiem šajā jautājumā būtu jālūdz kompetentās valsts regulatīvās iestādes vai struktūras vai attiecīgā kopregulējuma vai pašregulējuma mehānisma apstiprinājums.

47. Šajā saistībā ĻLTP nodrošinātājiem būtu jānodrošina, ka ir pieejama kontaktpersona informācijas apmaiņai ar mediju pakalpojumu sniedzējiem, kompetentajām valsts regulatīvajām iestādēm vai struktūrām vai attiecīgajiem kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, arī faktu pārbaudes organizācijām, piemēram, tām, kas minētas 57. punktā.

48. Ja deklarācija tiek noraidīta vai atzīta par spēkā neesošu, ĻLTP nodrošinātājiem bez liekas kavēšanās būtu jāinformē attiecīgais mediju pakalpojumu sniedzējs par savu lēmumu. Informējot attiecīgo mediju pakalpojumu sniedzēju, ĻLTP nodrošinātājiem būtu jānorāda iemesli, kāpēc deklarācija noraidīta vai atzīta par spēkā neesošu, un būtu jānorāda, kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi mediju pakalpojumu sniedzējiem ir pieejami saskaņā ar EMBA 18. panta 7. punktu.

6. **APSPRIEŠANĀS AR VALSTS REGULATĪVAJĀM IESTĀDĒM VAI STRUKTŪRĀM VAI KOPREGULĒJUMA VAI PAŠREGULĒJUMA MEHĀNISMIEM PAMATOTU ŠAUBU GADĪJUMĀ**

49. Saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pēdējo daļu, ja rodas pamatotas šaubas par mediju pakalpojumu sniedzēja atbilstību tam, ko tas deklarējis saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pirmās daļas d) apakšpunktu, proti, par to, ka uz to attiecas regulatīvās prasības redakcionālās atbildības īstenošanai vienā vai vairākās dalībvalstīs un ka to pārrauga kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai struktūra vai ka tas ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu, kas reglamentē redakcionālos standartus un ir plaši atzīts un akceptēts attiecīgajā mediju nozarē vienā vai vairākās dalībvalstīs, ĻLTP nodrošinātājiem šajā jautājumā būtu jālūdz attiecīgās valsts regulatīvās iestādes vai struktūras vai attiecīgā kopregulējuma vai pašregulējuma mehānisma apstiprinājums.

50. EMBA 53. apsvērumā ir paskaidrots, ka sazināšanās ar valsts regulatīvo iestādi vai struktūru vai kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu ļautu ĻLTP nodrošinātājam pārliecināties, vai uz mediju pakalpojumu sniedzēju attiecas regulatīvās prasības vai tas ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismus. Minētajā apsvērumā ir norādīts, ka attiecīgā gadījumā ĻLTP nodrošinātāji varētu paļauties uz pieejamo informāciju par attiecīgo prasību un mehānismu, piemēram, nozares izstrādāto standartu vai citu attiecīgu rīcības kodeksu, ievērošanu.

51. Šajā saistībā "pamatotas šaubas" rastos, ja ĻLTP nodrošinātāji, pamatojoties uz informāciju, ko mediju pakalpojumu sniedzējs sniedzis savā deklarācijā, nevarētu pārliecināties, vai uz minēto mediju pakalpojumu sniedzēju attiecas regulatīvās prasības vai tas ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma prasības. Tā tas būtu, piemēram, tad, ja informācija par dalību preses padomēs nebūtu publiski pieejama vai mediju pakalpojumu sniedzējs nebūtu iekļauts publiski pieejamos deklarācijā norādītās kompetentās valsts regulatīvās iestādes vai struktūras reģistros.

52. Ja notiek apspriešanās ar kompetento valsts regulatīvo iestādi vai struktūru saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punkta pēdējo daļu, tai būtu jāapstiprina, vai uz attiecīgo mediju pakalpojumu sniedzēju attiecas regulatīvās prasības redakcionālās atbildības īstenošanai un vai tas tiek pārraudzīts. Lai sniegtu minēto apstiprinājumu, kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai struktūra varētu ņemt vērā i) mediju pakalpojumu sniedzējam piemērojamos valsts noteikumus, ii) kritērijus, uz kuru pamata mediju pakalpojumu sniedzējs ietilpst tās jurisdikcijā un regulatīvajā kompetencē, iii) pieejamos valsts reģistrus vai sarakstus, kuros mediju pakalpojumu sniedzējs ir iekļauts, un iv) attiecīgos noteikumus, kuros izklāstītas regulatīvās pilnvaras, ko tā var īstenot attiecībā uz mediju pakalpojumu sniedzēju.

53. Lai sniegtu EMBA 18. panta 1. punkta pēdējā daļā minēto apstiprinājumu, kopregulējuma vai pašregulējuma mehānisms, kas ir plaši atzīts un akceptēts attiecīgajā mediju nozarē vienā vai vairākās dalībvalstīs, varētu ņemt vērā informāciju par to, vai mediju pakalpojumu sniedzējs ievēro attiecīgos redakcionālos standartus.

54. Tā varētu būt informācija cita starpā par to, vai mediju pakalpojumu sniedzējs ir mehānisma dalībnieks vai mehānisms uz to attiecas, vai arī mediju pakalpojumu sniedzējs ir apņēmies ievērot rīcības kodeksus vai citus instrumentus, kuros izklāstīti piemērojamie redakcionālie standarti.

55. Ja ĻLTP nodrošinātājs ir apspriedies ar kompetento valsts regulatīvo iestādi vai struktūru vai kopregulējuma vai pašregulējuma mehānismu un ir saņēmis tās vai tā apstiprinājumu, ka uz mediju pakalpojumu sniedzēju attiecas regulatīvās prasības vai tas ievēro kopregulējuma vai pašregulējuma prasības, deklarācija būtu nekavējoties jāpieņem, ja vien ir izpildīti arī visi pārējie EMBA 18. panta 1. punktā uzskaitītie elementi.

7. **PILSONISKĀS SABIEDRĪBAS ORGANIZĀCIJU UN FAKTU PĀRBAUDES ORGANIZĀCIJU IESAISTĪŠANA**

56. Pilsoniskās sabiedrības organizācijām un faktu pārbaudes organizācijām var būt liela nozīme cīņā pret dezinformāciju un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos. Tās var palīdzēt novērtēt un pārbaudīt tiešsaistes saturu un palīdzēt nodrošināt, ka sabiedrībai ir pieejama pareiza, ticama un uzticama informācija.

57. Saskaņā ar EMBA 53. apsvērumu nolūkā līdz minimumam samazināt funkcionalitātes iespējamas ļaunprātīgas izmantošanas risku Komisija mudina ĻLTP nodrošinātājus sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurām ir attiecīga zinātība un zināšanas mediju jomā, un ievērot metodikas, ētikas un pārredzamības standartus. Šādas organizācijas citu starpā varētu būt i) pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas ES vai valsts līmenī darbojas mediju brīvības un mediju plurālisma jomā, ii) medijpratības organizācijas un iii) faktu pārbaudes organizācijas, piemēram, tās, kas pieder pie Eiropas Digitālo mediju observatorijas (*EDMO*) ([11]) vai Eiropas Faktu pārbaudes standartu tīkla (*EFCSN*) ([12]).

58. ĻLTP nodrošinātājiem būtu jāapsver iespēja ieviest īpašus kanālus, kas izmantojami, lai apspriestos un kopīgotu informāciju ar attiecīgajām organizācijām, piemēram, tām, kas minētas iepriekšējā punktā. Šajā saistībā ĻLTP nodrošinātāji varētu izraudzīties īpašus un speciālus kontaktpunktus, kuriem šīs organizācijas varētu signalizēt par visām problēmām, ko tās konstatējušas, pārskatot publiski pieejamās deklarācijas.

59. Šajā nolūkā ĻLTP nodrošinātājiem būtu jāapsver iespēja nodrošināt, ka ir ieviesti atgriezeniskās saites mehānismi, ko varētu izmantot pienācīgiem turpmākiem pasākumiem ar attiecīgajām organizācijām, piemēram, tām, kas minētas 57. punktā. Tie ietvertu vismaz apstiprinājuma nosūtīšanu organizācijai par to, ka tās signāls ir saņemts, un organizācijas informēšanu par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz šo signālu.

([11]) *EDMO* | Eiropas Digitālo mediju observatorija.

([12]) *EFCSN* | Eiropas Faktu pārbaudes standartu tīkla projekts – Eiropas Faktu pārbaudes standartu tīkla projekts.

60. Sadarbībai starp ĻLTP nodrošinātājiem un attiecīgajām organizācijām, piemēram, 57. punktā minētajām, vajadzētu būt pārredzamai. Šajā nolūkā ĻLTP nodrošinātāji varētu nodrošināt publiski pieejamu sarakstu, kurā uzskaitītas organizācijas, ar ko tie sadarbojas.

61. Komisija arī mudina attiecīgās organizācijas, piemēram, 57. punktā minētās, darboties kā starpniecēm starp ĻLTP nodrošinātājiem un privātpersonām, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, pētniekiem un citām ieinteresētajām personām, kas varētu konstatēt problēmas, kuras saistītas ar mediju pakalpojumu sniedzēja atbilstību saskaņā ar EMBA 18. panta 1. punktu deklarētajiem elementiem un kuras varētu būt vērts izskatīt sīkāk. Šādos gadījumos attiecīgajām organizācijām, piemēram, 57. punktā minētajām, ĻLTP nodrošinātāja uzmanība uz šo jautājumu būtu jāvērš, izmantojot pieejamos apspriešanās un informācijas kopīgošanas kanālus, kas paredzēti šajā iedaļā.

62. Komisija uzskata, ka padomei būtu jāpalīdz noteikt visatbilstošākās organizācijas, kas varētu sadarboties ar ĻLTP nodrošinātājiem. To varētu darīt EMBA 19. panta 1. punktā minētajā strukturētajā dialogā starp ĻLTP nodrošinātājiem, mediju pakalpojumu sniedzēju pārstāvjiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.

8. **SECINĀJUMI**

63. Komisija ir pilnībā apņēmusies nodrošināt EMBA 18. panta efektīvu piemērošanu. Šo pamatnostādņu mērķis ir atvieglot EMBA 18. panta 1. punktā minētās deklarēšanas funkcionalitātes ieviešanu visu attiecīgo ieinteresēto personu labā.

64. Komisija uzraudzīs šo pamatnostādņu īstenošanu, ņemot vērā arī visas saistītās norises un pieredzi, kas apspriestas EMBA 19. panta 1. punktā minētajos strukturētajos dialogos, un vajadzības gadījumā tās pārskatīs.